

آداب منظره
با و هایت

www.ketab.ir

سید مجتبیٰ عصیری

آداب مناظره با وهابیت

سیند مجتبیٰ عصیری

انتشارات دلیل ما

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۰

تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی: پرتو شمس

چاپ: نگارش

قیمت: ۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۹۷-۷۵۶-۶

تلفن و نمابر: ۷۷۴۴۹۸۸-۷۷۳۳۴۱۳ (۹۸۸۲۵۱+)

آدرس: قم، صندوق پستی ۱۱۵۳-۳۷۱۳۵

info@Dalilema.com

WWW.Dalilema.com (خرید از طریق سایت امکان پذیر است)

انتشارات دلیل ما

- مراکز پخش:
- ۱) قم، انتهای خیابان صفائیه، بعد از کوچه شماره ۳۹، پلاک ۷۵۹، طبقه دوم، فروشگاه، دلیل ما، تلفن ۷۷۳۷۰۱۱ - ۷۷۳۷۰۰۱
 - ۲) تهران، خ انقلاب، خ فخرآری، فروشگاه دلیل ما، پلاک ۶۱، تلفن ۶۶۴۶۴۱۴۱
 - ۳) مشهد، چهارراه شهداء، ضلع شمالی باغ نادری، کوچه شهید خوراکیان، مجتمع تجاری گنجینه کتاب، طبقه اول، فروشگاه دلیل ما، تلفن ۵-۲۲۳۷۱۱۳
 - ۴) اصفهان ۲۲۲۰۳۷۰ - ۲۲۳۸۸۵۳، شهاب ۲۳۵۹۰۲۳، تبریز ۵۵۳۱۳۶۳، زاهدان ۳۳۳۰۱۸۶

سرشناسه: عصیری، مجتبیٰ، ۱۳۴۹ -

عنوان و نام پدیدآور: آداب مناظره با وهابیت / مجتبیٰ عصیری

مشخصات نشر: قم: دلیل ما، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ۲۸۰ ص.

فروست: سلسله مباحث اعتقادی؛ ۲.

شابک: 978 - 964 - 397 - 756 - 6

یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۵۹ - ۲۷۱؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع: بحث و مذاکره -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

موضوع: وهابیه -- مناظره‌ها

موضوع: وهابیه -- دفاعیه‌ها و ردیه‌ها

رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ ۴ آ ۶ ع ۲۵۱/ BP

شماره رده دیویی: ۲۹۷/۴۸۴

شماره کتابشناسی ملی: ۲۴۷۱۰۶۳

فهرست مطالب

۱۹	خطبه کتاب
۲۱	پیش درآمد

مقدمه: اهمیت مناظره / ۲۵

۲۵	محور مناظرات پس از رسول خدا ﷺ
۲۵	روش پیامبر ﷺ و اهل بیت  در مناظره
۳۱	مناظره از بهترین شیوه‌های تبلیغ

فصل اول

شناخت علم مناظره / ۳۵

۳۷	مقدمات و مبادی مناظره
۳۷	۱. تعریف مناظره
۳۷	الف. معنای لغوی

- ب. معنای اصطلاحی ۳۸
- ج. جمع بندی در تعریف مناظره ۴۰
۲. تعریف مجادله ۴۰
- الف. معنای لغوی مجادله ۴۰
- ب. معنای اصطلاحی مجادله ۴۱
- ج. جمع بندی در تعریف مجادله ۴۲
۳. تعریف محاجه ۴۲
۴. تعریف مناظره ۴۳
۵. تعریف مکابره ۴۳
۶. تعریف مماراة (مراء) ۴۳
۷. تعریف مغالطه یا سفسطه ۴۴
- تعمیم ناروا ۴۶
- نادیده گرفتن استثنائات ۴۶
- ابهام مرجع ضمیر ۴۷
- تصدیق تالی ۴۷
- انکار مقدم ۴۷
- انتشار خبر دروغ در سطح وسیع ۴۸
- تحلیل نادرست پدیده ها ۴۸
- معنی عبارت برخلاف مراد گوینده (تفسیر نادرست) ۴۸
- تکذیب یا تخطئه گوینده ۴۹
- مغالطه های آماری ۴۹

۵۰	مصادره به مطلوب
۵۰	ترجیح مناظره بر برهان منطقی
۵۱	لزوم بهره‌جویی از فنّ مناظره
۵۲	فواید بهره‌جویی از فنّ مناظره

فصل دوم

نکات اخلاقی مناظره / ۵۳

۵۵	اقسام مناظره
۵۵	الف. مناظره پسندیده
۵۶	ب. مناظره ناپسند
۵۷	آیاتی از قرآن کریم در مناظره ناپسند
۵۸	روایاتی در نکوهش مناظره ناپسند
۵۹	معیاری در شناخت مناظره پسندیده و ناپسند از دیدگاه امام صادق (ع)
۶۳	خواستگاه اصلی مناظره ناپسند
۶۳	الف. انکار حق و اثبات باطل
۶۴	ب. نداشتن دلیل و برهان
۶۴	ج. نادانی
۶۵	د. وسوسه‌های شیطانی
۶۵	ه. غرور و خود پسندی
۶۶	و. ستیزه‌جویی با آیات و نشانه‌های حق
۶۶	نتایج سوء مناظره ناپسند
۶۷	الف. نپذیرفتن حق

- ب. تظاهر و ریاکاری ۶۸
- ج. خشم و غضب ۶۹
- د. کینه توزی و حسد ۷۰
- ه. سخنان ناروا و گفتارهای حرام ۷۱
- و. تکبر و خود بزرگ بینی ۷۱
- ز. تحسّس و کنجکاوی در عیوب طرف مناظره ۷۳
- ح. شادمانی از اندوه دیگران و ناخشنودی از شادمانی دیگران ۷۳
- ط. خودستایی ۷۴
- ی. نفاق و دورویی ۷۴
۱. هدف الهی داشتن از مناظره ۷۵
۲. مناظره را در محضر خدا دانستن ۷۶
۳. عهد بستن با خداوند در حضور شاهدان مناظره ۷۷
۴. حق جویی در مناظره ۷۷
۵. امید به نتیجه در مناظره ۷۷
۶. رعایت اولویت در انجام مناظره ۷۸
۷. مناظره در امور مهم و اساسی ۷۹
۸. بیان نرم و آرام در مناظره ۷۹
۹. دوری از منیت و تکبر در مناظره ۸۲
۱۰. دوری از کلمات تند و زننده دارای بار منفی در مناظره ۸۳
۱۱. توجه به عواطف و احساسات طرف مقابل ۸۵
۱۲. منع مناظره در امور تعبدی ۸۷
۱۳. خیر خواهی در حین مناظره ۸۸
۱۴. ایجاد فضاهای اعتدال در مناظره ۸۹

۱۵. رعایت ادب در مناظره ۸۹
۱۶. گوش فرا دادن کامل به سخنان طرف مقابل ۹۰
۱۷. خطاب با صفات نیکو و رعایت ادب ۹۱
۱۸. به کار بردن لقب «برادر» نسبت به مخالف ۹۳
۱۹. دوری از ادعای حق مطلق ۹۵
۲۰. تأکید بر مشترکات و ایجاد فضای دوستی ۹۶
۲۱. تفاوت میان شخص گمراه و آگاه ۹۷
۲۲. دوری از مغالطه و نیرنگ در مناظره ۹۷
۲۳. رعایت اعتدال در مناظره ۹۸
۲۴. دوری از تحدی در مناظره ۹۹
۲۵. دوری از درخواست اعتراف به خطا ۹۹

فصل سوم

نکات فنی مناظره / ۱۰۱

۱. استناد به دلیل های شرعی محکم و قوی در مناظره های دینی ۱۰۳
۲. استفاده از قاعده اقرار و الزام ۱۱۰
۳. استناد به منابع دسته اول ۱۱۴
۴. اطلاع کافی از موضوع مورد مناظره ۱۱۶
۵. شرایط و توافقات، پیش از مناظره ۱۱۷
۶. داور و حکم عادل برای مناظره ۱۱۹
۷. سعی بر آغاز کننده بودن مناظره ۱۲۰
۸. محاسبه دقیق وقت برای طرفین ۱۲۱
۹. مناظره به صورت گام به گام و مرحله به مرحله ۱۲۳

۱۰. رعایت وحدت موضوع در مناظره..... ۱۲۴
۱۱. آغاز محکم مناظره..... ۱۲۵
۱۲. گاهی مماشات، گاهی قاطعیت..... ۱۲۵
۱۳. اجازه ندادن به طرف مقابل برای عوام‌فریبی..... ۱۲۷
۱۴. رعایت حال بینندگان و شنوندگان مناظره..... ۱۲۸
۱۵. خطاب به بینندگان و شنوندگان مناظره..... ۱۲۸
۱۶. دوری از استناد به گفته‌ها و شنیده‌ها..... ۱۲۹
۱۷. دفاع نکردن از افراد و یا گفتار ناحق در مناظره..... ۱۳۱
۱۸. مناظره با افراد هم رتبه..... ۱۳۱
۱۹. تفاوت موقعیت طرف مقابل در مناظره..... ۱۳۵
۲۰. درخواست مکرر برای اثبات ادعای طرف مقابل..... ۱۳۶
۲۱. اجتهاد و تخصص کافی در موضوع مناظره..... ۱۳۷
۲۲. خودداری از مناظره با سودجویان از تریبون‌های عمومی..... ۱۳۸
۲۳. بی‌توجهی به جایگاه و نفوذ طرف مقابل..... ۱۳۹
۲۴. فعال و سؤال کننده بودن در مناظره..... ۱۳۹
۲۵. اجتناب از پاسخ به پرسش‌ها و شبهات تعنتی در مناظره..... ۱۴۲
- الف. پرسش حقیقی..... ۱۴۲
- ب. پرسش مجازی..... ۱۴۲
- ج. پرسش تعنتی..... ۱۴۳
۲۶. شناسایی نقاط ضعف مقابل و استفاده صحیح از آنها..... ۱۴۵
۲۷. ترک مناظره در صورت ایراد اتهام از طرف مقابل..... ۱۴۷
۲۸. اجتناب از مناظره با افراد لجوج..... ۱۴۷
۲۹. پاسخ نقضی، مقدم بر پاسخ حلی..... ۱۴۸

۳۰. پاسخ کوتاه و مستدل	۱۵۳
۳۱. دلایل مختلف برای اثبات یک موضوع	۱۵۴
۳۲. استفاده از راه‌های مختلف برای ابطال ادعای طرف مقابل	۱۵۵
الف. برهان سبر و تقسیم	۱۵۶
ب. برهان تمنع	۱۵۷
ج. قاعده تلازم	۱۵۸
د. قیاس اولویت	۱۵۹
۳۳. باطل کردن مدعای فرد با استفاده از کلام وی	۱۶۰
۳۴. استفاده از تناقضات در کلام طرف مقابل	۱۶۱
۳۵. یادآوری امور ملموس در مناظره	۱۶۲
۳۶. لزوم افشای برخی امور در مناظره	۱۶۳
۳۷. گاهی سکوت بهترین پاسخ	۱۶۴
۳۸. جلوگیری از مغالطه و سفسطه در مناظره	۱۶۵
۳۹. سرعت پاسخ دهی	۱۶۵
۴۰. مباحله و ملاعنه آخرین راه کار	۱۶۶
۴۱. ارائه گزارش تحلیلی از مناظره	۱۷۵
۴۲. راه کاری برای تعیین پیروز واقعی مناظره	۱۷۶
۴۳. راه کاری برای پیشگیری از تحریف و سانسور	۱۷۷
توجه!	۱۷۸

فصل چهارم

آداب اختصاصی مناظره با وهابیت / ۱۷۹

امکان گفت‌وگو با وهابیت	۱۸۱
-------------------------	-----

- نکات اساسی در گفتمان با وهابیت ۱۸۲
۱. لزوم اعلام طرف وهابی به مسلمان دانستن شیعه ۱۸۳
۲. آشکار نمودن تهمت‌ها و برداشت‌های ناصواب وهابیت از مذهب شیعه ۱۸۴
۳. شفاف سازی حقیقت مذهب شیعه برای طرف وهابی ۱۸۵
۴. محدود ساختن گفت‌وگو بر محور یک آیه یا روایت ۱۸۶
۵. اجتناب از تمسک به احادیث خاصه ۱۸۷
۶. به کارگیری عباراتی آرام ۱۸۸
۷. اجتناب از سیاسی شدن بحث ۱۸۹
۸. توضیح و تبیین برخی الفاظ مشترک ۱۹۱
۹. آغاز با حدیث تقلین در حیطه روایات ۱۹۴
۱۰. گام دوم در حیطه روایات با حدیث کساء ۲۰۰
۱۱. گام سوم در حیطه روایات با حدیث اثنا عشر خلیفه ۲۰۳
۱۲. گام چهارم در حیطه روایات با حدیث سفینه ۲۰۶
۱۳. گام پنجم در حیطه روایات با حدیث نجوم ۲۱۰
۱۴. تکمیل و تحکیم روایات پنج‌گانه با روایات فضایل ۲۱۴
- الف. حدیث «دار» ۲۱۴
- ب. حدیث ولایت «عَلَيْ مَنِي وَأَنَا مِنْهُ...» ۲۱۵
- ج. حدیث «عَلَيْ مَعَ الْحَقِّ وَالْحَقُّ مَعَ عَلِيٍّ» ۲۱۷
- د. حدیث «وَصِيَّ عَلِيٍّ» ۲۱۷
- ه. حدیث «شِيعَةُ عَلِيٍّ هُمُ الْفَائِزُونَ» ۲۱۸
- و. حدیث «شِيعَةُ عَلِيٍّ فِي الْجَنَّةِ» ۲۱۹

- ز. حدیث «مَنْ خَالَفَ أَهْلَ الْبَيْتِ، صَارَ حَزْبَ إِبْلِيسَ» ۲۲۰
۱۵. آغاز با آیه تطهیر در حیطه آیات قرآن کریم ۲۲۴
۱۶. گام دوم در حیطه آیات قرآن کریم با آیه مباحله ۲۲۵
۱۷. گام سوم در حیطه آیات قرآن کریم با آیه ولایت ۲۲۵
- اجماع مفسران بر نزول آیه ولایت در شأن امیر المؤمنین علیه السلام ۲۲۹
۱۸. ادامه بحث با برخی دیگر از آیات فضایل ۲۳۴
۱۹. سانسور و کنترل احادیث پس از رسول خدا صلی الله علیه و آله ۲۳۵
- الف. ممانعت و جلوگیری از نقل و نوشتار احادیث نبوی ۲۳۶
- ب. دستوره سوزاندن احادیث نبوی ۲۳۹
- ج. در معرض تغییر و دگرگونی قرار داشتن روایات و سنت نبوی ۲۴۲
- د. بنی امیه و جمع آوری احادیث ۲۴۶
- ه. بنی امیه و ایجاد ترس برای نام امیرمؤمنان ۲۵۲
- پایان کتاب ۲۵۷
- مهم ترین منابع و مآخذ پس از قرآن کریم و نهج البلاغه ۲۵۹
- از دیگر آثار همین نویسنده ۲۷۵
۱. «شاخ شیطان» ۲۷۵
۲. «پیامبر و هابیت» ۲۷۸
۳. «شبهات غدیر» ۲۷۹
۴. «شبهات فاطمیه» ۲۸۰

خطبه کتاب

« بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ »

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا يُلْغِي سُدْحَتَهُ الْقَائِلُونَ وَلَا يُخْصِي نِعْمَاءَهُ الْعَادُونَ
وَلَا يُودِّي حَقَّهُ الْمُجْتَهِدُونَ، الَّذِي لَا يُذْرِكُهُ بُغْدُ الْهَمَمِ وَلَا يَنَالُهُ غَوْصُ الْفُطْنِ،
الَّذِي لَيْسَ لِصِفَتِهِ حَدٌّ مَخْدُودٌ وَلَا نَفْثٌ مَوْجُودٌ وَلَا وَقْتُ مَعْدُودٌ وَلَا أَجَلٌ
مَمْدُودٌ، فَطَرَ الْخَلَائِقَ بِقُدْرَتِهِ وَنَشَرَ الرِّيحَ بِرَحْمَتِهِ وَتَدَا بِالصُّخُورِ
مَيْدَانَ أَرْضِهِ.

الَّذِي كَانَ مِنْ لُطْفِهِ أَنَّهُ لَمْ يَتْرِكِ الْخَلْقَ عَبَثًا خَائِرِينَ، بَلْ أَرْسَلَ إِلَيْهِمْ
مُبَشِّرِينَ وَ مُنْذِرِينَ، لِيَسْتَأْذِنُوهُمْ مِيثَاقَ فِطْرَتِهِ وَيَذْكُرُوهُمْ مَكْسِيَّ نِعْمَتِهِ،
وَأَيِّدَهُمْ بِالْمُعْجَزَاتِ وَالْآيَاتِ الْبَيِّنَاتِ.

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى خَيْرَةِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ الَّذِي خَتَمَ اللَّهُ بِهِ الرِّسَالَاتِ وَالنُّبُوءَاتِ،
وَعَلَى آلِهِ الْمُصْطَفَيْنِ الْأَخْيَارِ وَالْحُجَجِ الْمُتَجَبِّينِ الْأَطْهَارِ. وَاللَّعْنَةُ الدَّائِمَةُ
عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ إِلَى قِيَامِ يَوْمِ الدِّينِ. (۱)

۱. آمیخته‌ای از خطبه اول نهج البلاغه امیرمؤمنان علی بن ابی طالب (علیه السلام) و مقدمه کتاب

«الامامة والتبصرة» ابن بابویه قمی (۳۲۹هـ.)، پدر شیخ صدوق (۳۸۱هـ.).

سپاس خدایی را که سخنوران، در ستودن او بمانند و شمارگران، شمردن نعمت‌های او ندانند و کوشندگان، حق او را گزاردن نتوانند. خدایی که پای اندیشه‌ی تیزگام، در راه شناسایی او لنگ و سرِ فکرت ژرف، رو به دریای معرفتش بر سنگ. صفت‌های او تعریف ناشدنی، به وصف در نیامدنی، در وقت ناگنجیدنی و به زمانی خاص، نابودنی است. به قدرتش خلاق را بیافرید، به رحمتش، بادها بپراکنید و با خرسنگ‌ها، لرزه زمین را در مهار کشید.

همو که از سر لطف، مخلوقات را سر درگم و حیران نساخت و رسولانی هدایت‌گر و همدارگر با معجزات و نشانه‌هایی واضح فرو فرستاد تا بدین سان آنان را تأیید و پیمان فطرت و نعمت‌های فراموش شده خداوند را بر بستر یادآور شوند.

و سلام و درودش بر بهترین مخلوقات، محمد مصطفی ﷺ که رسالت و نبوت بدو پایان بخشید و بر خاندان پاک و برگزیده‌اش و لعن جاودانه بر دشمنانشان تا روز قیامت.

پیش درآمد

دیر زمانی است تیرهای سهمگین شبهه، ذهن‌های اقشار مختلف جامعه را هدف رفته است.

از همان‌گاه که سفارش‌ها و توصیه‌های پیامبر خدا ﷺ در موضوع خلافت و جانشینی امیر مؤمنان علی بن ابی طالب (ع) در غدیر خم به فراموشی سپرده شد و با نشستی در سقیفه، شخص دیگری به ناحق بر کرسی خلافت تکیه زد و همین موضوع، رفته رفته باعث شکل‌گیری نحله‌ها و فرقه‌های گوناگون گردید و از آن پس هر فرقه در صدد جاهت بخشیدن به جایگاه خود و تضعیف جایگاه فرقه دیگر درآمد و در این مسیر، «شبهه» بهترین سلاح در میدان جنگ نرم گردید.

شبهاتی نرم و لطیف، اما فریبنده و خطرناک که کشف و استخراج آنها بس دشوار و پاسخ‌گویی به آنها مشکل‌تر.^(۱)

۱. «شبهه» را به سبب «شبهه بودن» آن به حقیقت، شبهه گویند. امیر مؤمنان (ع) در تعریف شبهه و وجه نام‌گذاری آن می‌فرماید:

ذخیره‌ای برای روز حسرت که دست‌ها خالی و چشم‌ها به لطف و کرم اوست تا چه در نظر آید و چه مقبول افتد که هر چه داشته و داریم به یمن وجود اوست.

«وَيُؤْتِيهِ رِزْقَ الْوَرَى وَبوجودِهِ ثَبَّتِ الارضُ وَالسَّمَاءُ»

برگ سبزی است تحفه درویش چه کند بینوا، ندارد بیش
«وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ»

عید غدیر خم ۱۵/۹/۱۳۸۸

۱۸ ذیحجه ۱۴۳۰ قمری

سید مجتبیٰ عسیری^(۱)

۱. این کتاب، دومین شماره از سلسله مباحث اعتقادی نویسنده است که تاکنون به ۵ شماره رسیده و به خواست خداوند این مباحث همچنان ادامه خواهد یافت.

از این رو، تهیه و مطالعه سلسله‌وار این مباحث می‌تواند مطالعه کنندگان آثار ما را پس از مدت کوتاهی با مجموعه‌ای کامل از پاسخ به شبهات وهابیت در عرصه امامت و ولایت (همچون شبهات غدیر، شبهات فاطمیه، شبهات مهدویت، شبهات عزاداری، مناظرات علمای شیعه و وهابی و...) آشنا سازد.

نویسنده کتاب با وجود مشکلات فراوان در این عرصه بدون استفاده از هرگونه حمایت و بودجه دولتی ارگان‌ها و نهادها، به حول و قوه الهی و استعانت از کرم اهل بیت (علیهم السلام) تمام همت خویش را در ادامه این راه گذارده است.

از خوانندگان عزیز انتظار داریم با دعای خویش توفیق خدمت بیشتر ما را از خداوند متعال خواستار گردند و بدین وسیله در ثواب کار، شریک گردند.

به سه طریق، چشم انتظار دریافت نظرات سازنده شما هستیم:

الف: ایمیل AABAAD_IRAN@yahoo.com

ب: یاهو مسنجر با آیدی بالا.

ج: پیامک و یا تماس با شماره همراه ۰۹۳۹۵۹۵۶۴۶۴.